

NOVODOBÁ HISTORIE PRAHY POHLEDEM GEOGRAFA

MODERN HISTORY OF PRAGUE FROM GEOGRAPHER'S VIEW

KATALOG K VÝSTAVĚ

Nina Dvořáková | Lucie Pospíšilová | Martin Ouředníček | Jana Jíchová |
Ivana Přidalová | Peter Svoboda | Petra Špačková | Zuzana Kopecká |
Jiří Nemeškal | David Outrata | Martin Malý | Eliška Slámová

Praha 2015
Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta

NOVODOBÁ HISTORIE PRAHY POHLEDEM GEOGRAFA
KATALOG K VÝSTAVĚ

Dvořáková Nina
Pospíšilová Lucie
Ouředníček Martin
Jíchová Jana
Přidalová Ivana
Svoboda Peter
Špačková Petra
Kopecká Zuzana
Nemeškal Jiří
Oustrata David
Malý Martin
Slámová Eliška

Tato publikace je zpracována v rámci projektu „Zpřístupnění historických prostorových a statistických dat v prostředí GIS“ s číslem DF12P010VV033, který podpořilo v rámci programu Aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstvo kultury České republiky.

© Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 2015

© Nina Dvořáková
© Lucie Pospíšilová
© Martin Ouředníček
© Jana Jíchová
© Ivana Přidalová
© Peter Svoboda
© Petra Špačková
© Zuzana Kopecká
© Jiří Nemeškal
© David Oustrata
© Martin Malý
© Eliška Slámová

ISBN 978-80-7444-038-0

Výstava představuje soubor tematicky zaměřených map Prahy, které hodnotí novodobý historický vývoj sociálně prostorové struktury pražských čtvrtí od počátku 20. století až do současnosti. V podrobnosti katastrálních území jsou dokumentovány významné proměny počtu obyvatel, věkové, náboženské či národnostní struktury, ukázán je také vývoj nezaměstnanosti, kriminality, sociálního statusu či kvality bydlení v jednotlivých pražských čtvrtích. Zvláštní pozornost je věnována historickým aspektům a současnému vývoji migrace, procesu, který se významně podílí na sociálních proměnách Prahy. Některé nejnovější mapy jsou zpracovány také v podrobnosti urbanistických obvodů, které umožňují nahlédnout do sociální struktury již relativně malých a z hlediska typu bydlení homogennějších územních celků.

Mapy vycházejí z dat sčítání lidu a průběžné statistiky a pokrývají období od prvního československého sčítání v roce 1921 do zatím posledního sčítání z roku 2011, při využití průběžných statistik až do roku 2013. Především starší údaje byly pro tyto účely digitalizovány a nově byly vytvořeny také shapefilové vrstvy pro roky jednotlivých sčítání lidu, které dovolují práci se statistickými daty v prostředí GIS. Ke všem vystaveným mapovým listům náleží doprovodný text zasazující danou problematiku do širšího kontextu. Expozice je vhodná pro české i cizojazyčné publikum, všechny mapy i texty jsou zpracovány v češtině i angličtině. Mapové listy jsou výstupem projektu financovaného Ministerstvem kultury České republiky „Zpřístupnění historických prostorových a statistických dat v prostředí GIS“ a jejich autory jsou členové výzkumného týmu Urbánní a regionální laboratoř působícího při katedře sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

NOVODOBÁ HISTORIE PRAHY POHLEDEM GEOGRAFA MODERN HISTORY OF PRAGUE FROM GEOGRAPHER'S VIEW

The exhibition represents a collection of thematic maps of Prague, which provide an overview of the modern historical development of socio-spatial structure of Prague's neighbourhoods since the early 20th century to the present. The most significant changes in the size, age, religion and ethnic structure of the Prague's population, as well as the development of unemployment, crime, social status and quality of housing within the Prague's neighbourhoods are documented on the spatial level of cadastral territories. Particular attention is paid to the historical aspects and current development of migration processes, which contribute significantly to the social transformation of Prague. Some of the latest maps are also processed in spatial detail of urbanistic districts, which provide insights into the social structure of relatively small and, in terms of the type of housing, relatively homogenous territorial units.

The data used in presented maps are drawn from censuses and annual statistical registers covering period from the very first census in former Czechoslovakia in 1921 till the most recent census in 2011, extending till 2013 in case of continual statistics. For the purpose which allows working with statistical data in the GIS environment older data has been newly digitized and shape file layers for each year of census has been created. All exposed map sheets include analytical text that introduces the topic of the map within a broader context. The exposition is intended for the Czech as well as foreign audience, all texts and map sheets are provided in both, Czech and English language. The map sheets are output of project "Disclosure of Historic Spatial and Statistical Data in GIS Environment" supported by Ministry of Culture of the Czech Republic. The authors of exhibition are members of "Urban and regional laboratory" - a research working group affiliated with Charles University in Prague, Faculty of Science, Department of Social Geography and Regional Development.

AUTOŘI / AUTHORS

Nina Dvořáková | Lucie Pospíšilová | Martin Ouředníček | Jana Jíchová | Ivana Přidalová | Peter Svoboda | Petra Špačková | Zuzana Kopecká

GRAFICKÉ A KARTOGRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ MAPOVÝCH LISTŮ / GRAPHIC AND CARTOGRAPHIC PROCESSING

Jiří Nemeškal | David Outrata

GRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ POSTERŮ / GRAPHIC POSTER PROCESSING

Martin Malý | Eliška Slámová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie
a regionálního rozvoje
CHARLES UNIVERSITY IN PRAGUE
Faculty of Science
Department of Social Geography
and Regional Development

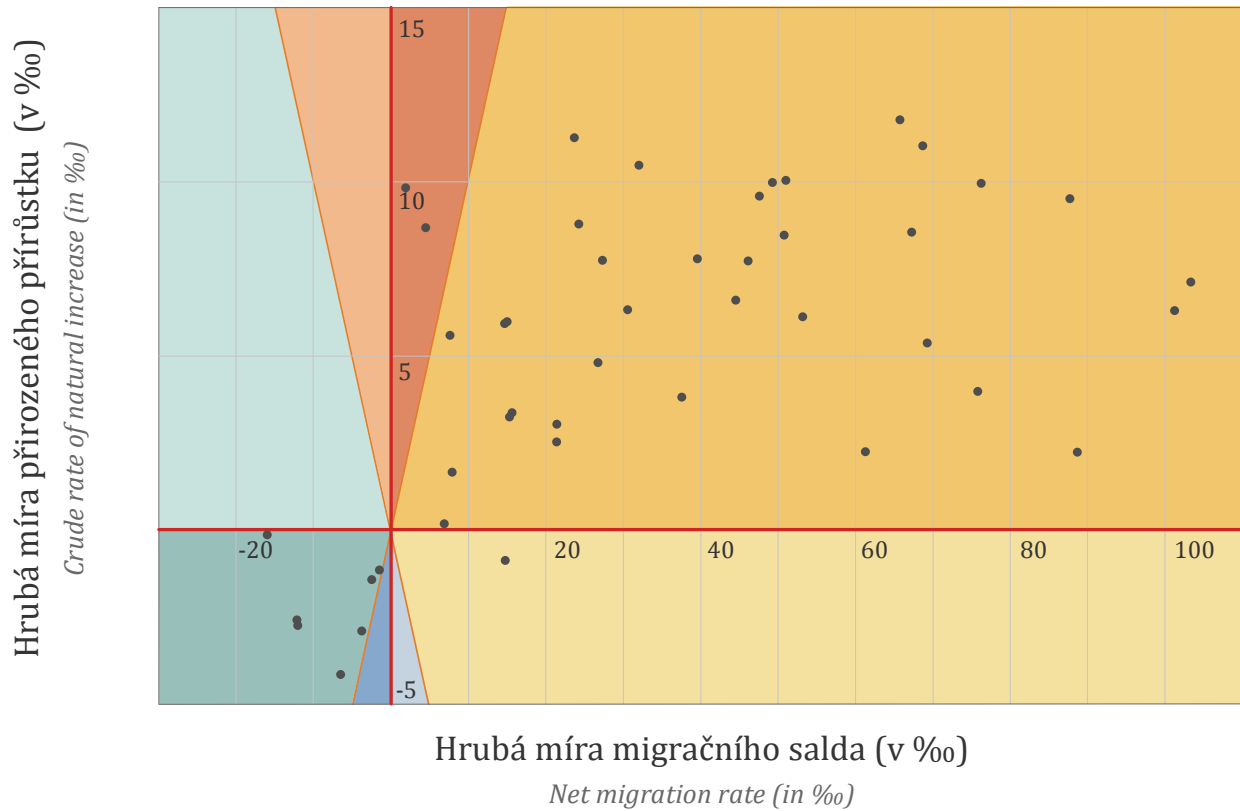
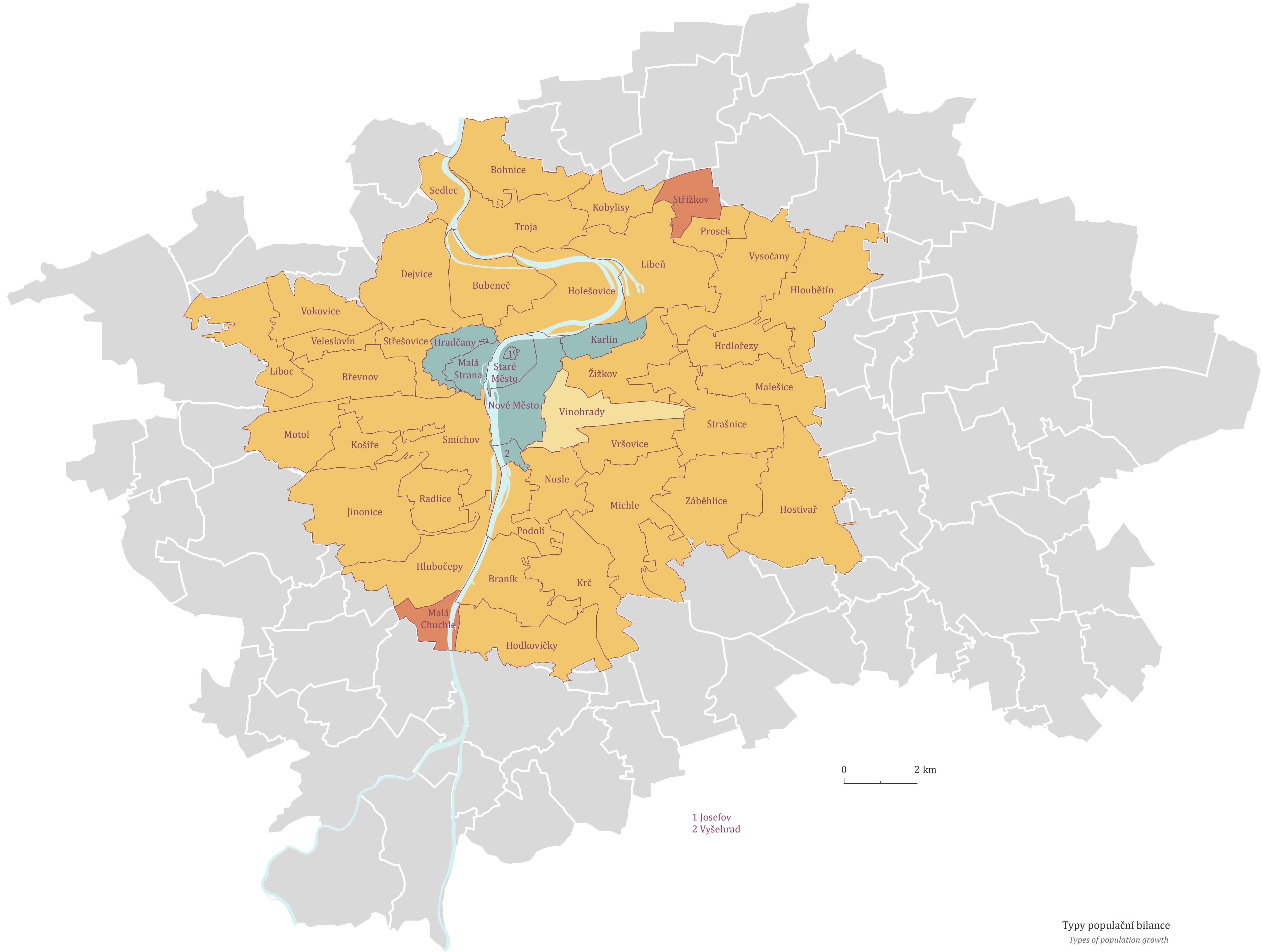
MIGRAČNÍ A PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK V PRAZE

MIGRATION AND NATURAL GROWTH IN PRAGUE

BILANCE OBYVATELSTVA PRAHY

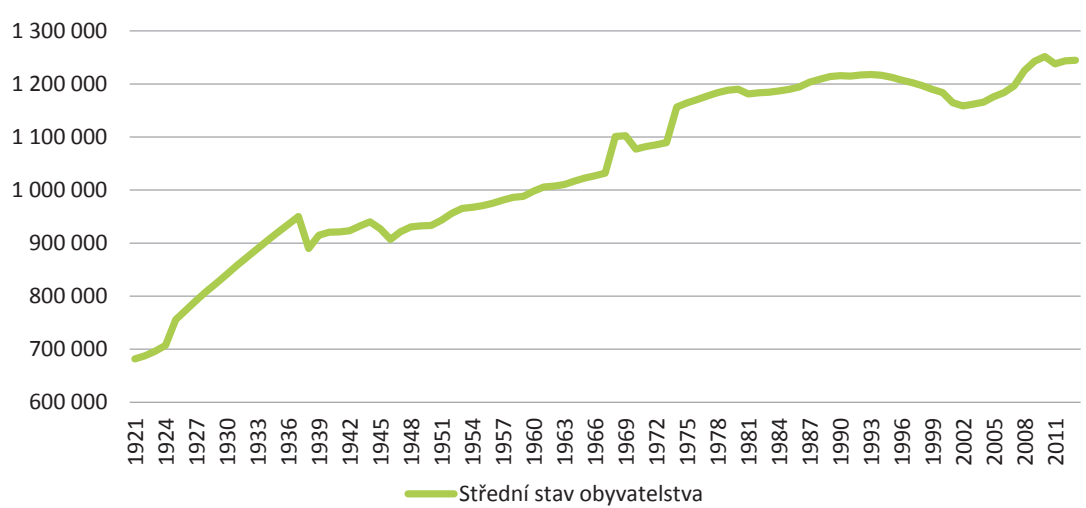
POPULATION GROWTH OF PRAGUE

1921–1930

Bilance obyvatelstva je tvořena dvěma základními složkami, přirozenou reprodukcí, jež je podmíněna procesy rození a vymírání a migrací. Výslednou hodnotu přirozeného přírůstku, resp. úbytku obyvatelstva tvoří rozdíl mezi počtem živě narozených a zemřelých osob. Druhá složka populační bilance - migrace, jež je označována také jako mechanický pohyb osob, je tvořena rozdílem mezi počtem přistěhovaných a odstěhovaných osob. Vývoj počtu obyvatel města můžeme považovat za základní ukazatel dynamiky populace, ale zároveň i ekonomické situace. V průběhu 20. století se uceleně této tématice věnovala řada autorů (např. Boháč 1923, Pohl 1932, Král 1946, Hampl 1982) v poslední době také Ouředníček (2002) nebo Ouředníček a Novák (2012). Hlavním cílem specializované mapy je postihnout prostorovou diferenciaci přirozené měny a migračního chování souhrnně jako dva komplementární procesy na úrovni katastrálních území (v meziválečném období) a urbanistických obvodů (v současnosti).

Ve vytvořených mapách je zobrazen vztah mezi komponenty populační bilance sledovaných územních jednotek. Tento vztah je určen dosaženou velikostí hodnot hrubých měr migračního salda a přirozeného přírůstku a odráží se v poloze sledovaných administrativních jednotek v kartézské soustavě souřadnic. Každý z osmi oktantů kartézské soustavy souřadnic nám poskytuje informaci o tom, který z komponentů má převládající vliv na populační vývoj jednotky. Současně je na základě umístění bodu (územní jednotky) v grafu možné klasifikovat celkový trend populačního vývoje sledovaného území. Způsob zpracování dat populační bilance byl inspirován článkem Johna W. Webba (1963), jenž ve své práci obdobným způsobem hodnotil komponenty populační bilance ve venkovských a městských oblastech ve 20. letech minulého století na území Anglie a Walesu.

Obrázek 1.1.1: Vývoj počtu obyvatel Prahy 1921–2013
Zdroj: ČSÚ, 2013
Poznámka: Rok 1945, 1946 bez dat za obyvatelstvo německé národnosti

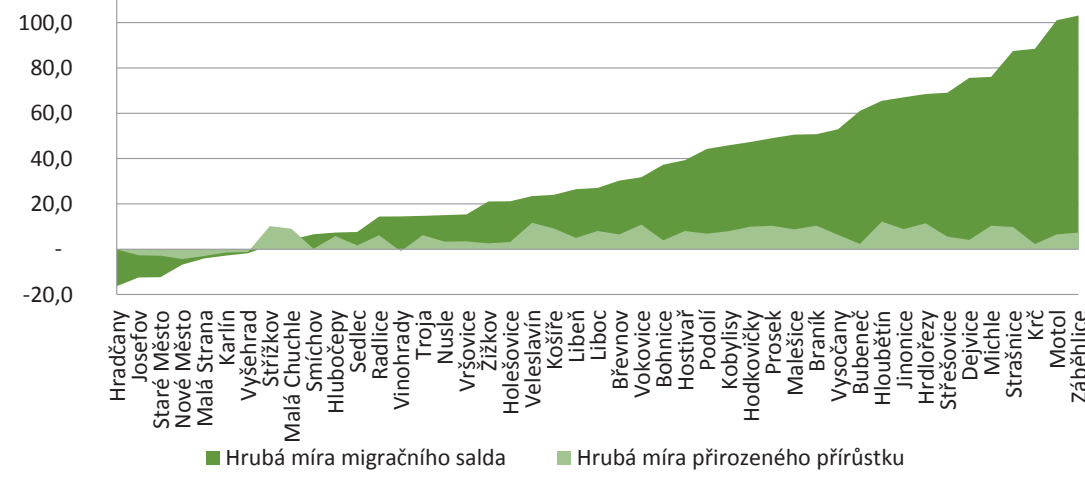
Období po roce 1918 označuje Votrubeč (1965) za jednu z populačně nejbouřlivějších etap ve vývoji pražské metropole (viz obrázek 1.1.1). Nejenže v tomto období byla zákonem, který vešel v platnost v roce 1922, vytvořena tzv. Velká Praha, kdy bylo k osmi pražským čtvrtím připojeno dalších 38 obcí nebo jejich

části, ale rovněž pokračovaly asanační práce v historickém centru a postupně zastavování volných území. Celkový počet obyvatel tak díky administrativnímu rozšíření hranic narostl o téměř dvě třetiny oproti původnímu stavu.

Populační růst však není spojen pouze s územním rozšířením hranic, ale odráží i tehdejší demografické trendy. Praha jako celek rostla ve 20. letech minulého století především díky vysokým migračním ziskům. Pokud bychom porovnávali migrační zisky a přirozenou měnu, přesahovalo kladné migrační saldo desetinásobek pražského přirozeného přírůstku. Praha tak během deseti let získala přes 170 tisíc obyvatel. V průběhu desetiletí však došlo k poklesu přirozeného přírůstku. Počet zemřelých osob převýšil počet živě narozených již v roce 1929 a v Praze tak opět po deseti letech více lidí umíralo. Negativní trend v oblasti přirozené populační reprodukce zůstal pro Prahu typický i v druhé polovině 30. let 20. století. Naopak migrací Praha získávala až do počátku 40. let 20. století (Ouředníček 2002). Nejvyšších migračních zisků dosahovala Praha ve druhé polovině 20. let. Jedním z důsledků silného přílivu migrantů byl například živelny vznik nouzových kolonií v sousedství průmyslových podniků a v periferních lokalitách Prahy (Votrubeč 1965, Ouředníček 2002). Výsledky sčítání lidu z roku 1930 ukazují, že v Praze bylo v té době evidováno více než 848 tisíc přítomných obyvatel. Podle Votrubece (1965) se do Prahy nejčastěji stěhovali lidé s nižším sociálním statutem žijící na území jižní Čech či Českomoravské vysočiny. Na počátku třetího desetiletí tak v Praze žilo již 60 % osob narozených mimo území Prahy.

Pro většinu pražských katastrálních území byl ve 20. letech minulého století typický nárůst počtu obyvatel. Velká část katastrálních území nacházela již se mimo historické jádro Prahy populačně rostla díky migračním ziskům, které významnou měrou převyšovaly přirozený přírůstek. Pouze u okrajových katastrů Střížkova a Malé Chuchle byl populační zisk ovlivněn více přirozeným přírůstkem než stěhováním, naopak katastr Vinohrad, ležící na pomezí městského centra a vnitřní periferie, přirozenou měnou ztrácel a migrací získával. Vzhledem k počtu obyvatel patřily mezi migračně nejvíce ziskové lokality Záběhlice, Motol, Krč, Strašnice, Michle, Dejvice a Střešovice. Naopak přirozenou měnou populačně nejvíce získávaly katastry Hloubětín, Veleslavín, Hrdlořezy a Vokovice (viz obrázek 1.1.2). Populačně progresivní růst pražských periferních čtvrtí vysvětluje Ouředníček (2002) jednak imigrací mladých obyvatel, ale i rodinným statutem lokalit. Obyvatelstvo okrajových čtvrtí tvořily především mladé rodiny s dětmi, což se odráželo ve vysokém zastoupení dětské složky v populaci a nízkém průměrném věku obyvatelstva. Zbylých sedm katastrálních území se vyznačovalo opačným demografickým trendem. Záporné migrační saldo a úbytek přirozenou měnou vytvářel z těchto pražských katastrů nacházejících se v historickém jádru města spolu s Karlínem kompaktní oblast charakteristickou úbytkem počtu obyvatel. Tyto centrální

pražské katastry vytvářely základ tzv. city, jehož dříve dominantní rezidenční funkce byla postupně nahrazována jinými funkcemi. Hlavním posláním vznikajícího městského centra bylo především plnit reprezentativní, obchodní, kulturní a vzdělávací účel.

Obrázek 1.1.2: Hrubé míry populační bilance pražských katastrů mezi lety 1921–1930
Zdroj: SÚS, 1930

Současná populační bilance Prahy je ovlivněna z velké míry vývojem migrace. Od roku 2002 převládá počet přistěhovaných osob nad vystěhovanými. Vývoj migrace však po roce 2001 ovlivnila změna v evidenci migračních ukazatelů. V roce 2001 byli nově do migračních statistik započítáni cizinci s přiznaným azylem a pobytem delším než 90 dní v jednom kalendářním roce. V roce 2004 jsou do evidence zahrnuti nově i občané Evropské unie s dlouhodobým či přechodným pobytem na území Česka (ČSÚ 2008). Praha tak roste především díky migraci cizinců. Maximálních hodnot dosahují migrační zisky ve sledovaném desetiletí v období ekonomického růstu mezi lety 2007 a 2009 (viz obrázek 1.1.3 v anglické části). Po tomto období následuje ale značný pokles migračního salda, což je dáno i negativním vlivem hospodářské krize na počet volných pracovních míst. Opačný vývojový trend vykazuje přirozený přírůstek. Na počátku sledovaného období ještě převyšuje počet zemřelých osob nad živě narozenými. V průběhu desetiletí, přesně v jeho polovině, ale počet živě narozených po dlouhém období opět přebírá dominantní úlohu v přirozené reprodukci pražské populace. Za vyšším počtem narozených dětí stojí zejména populačně silnější ročníky rodičů narozených v 70. letech 20. století. Spolu s tím dochází k pozvolnému poklesu počtu zemřelých osob, což je zapříčiněno nejen zastoupením jednotlivých věkových skupin v populaci, ale i zvyšující se střední délkou života. S počátkem dalšího desetiletí Praha ale opět migračně ztrácí a záporné hodnoty migračního salda nedokáže vyrovnat ani kladný přirozený přírůstek obyvatel.

Vývoj populační bilance a význam jeho dvou hlavních komponent v jednotlivých urbanistických obvodech mezi lety 2001 a 2011 zobrazuje druhý kartogram. Negativní populační bilance je charakteristická pro urbanistické obvody ležící v centru Prahy a ve vnitřním městě. Jedná se především o lokality, ve kterých převládá historická zástavba či starší činžovní domy. Od centra směrem k okrajům města naopak přibývá lokalit s kladnou

populační bilancí. Tento jednoduchý prostorový vzorec je na mnoha místech narušen různými typy zástavby s odlišnou kvalitou a starším bytovým fondem. Stáří výstavby, finanční dostupnost, ale i atraktivita bydlení v dané lokalitě jsou jedny z klíčových aspektů, které ovlivňují jak složení populace podle věku, tak i její fluktuaci. Přirozenou měnou roste pouze malé množství lokalit ležících ve vnějších částech Prahy. Většina územních jednotek lokalizovaných ve vnějším městě či na okraji města získává obyvatele v důsledku migrace. Kladnou populační bilanci na základě vyššího počtu přistěhovaných osob mají jak některé lokality vilových čtvrtí, tak lokality v okrajových částech Prahy, v nichž převažují rodinné domy či původní jádra dřívějších vesnických obcí, v jejichž okolí dnes vzniká nová rezidenční výstavba. Naopak populačně ztrátové v důsledku migrace jsou mimo městské centrum i některé větší sídlištní celky vystavěné v rozmezí 70–90. let, jako jsou například Stodůlky, Jižní Město, Bohnice, Ďablice či část Modřan. Úbytek počtu obyvatel v důsledku přirozené měny zaznamenávají některé starší rezidenční lokality vnitřního města. Jedná se například o část Strašnic, Vinohrad, Žižkova a některé urbanistické obvody v Nuslích, Podolí a Krči.

Literatura:
BOHÁČ, A. (1923): *Hlavní město Praha. Studie o obyvatelstvu*. SÚS, Bursík a Kohout, Praha.
ČSÚ (2008): *Migrace v hlavním městě Praze 2001–2007*. Český statistický úřad, Praha. (Dostupné online na <https://www.czso.cz/csu/czo/migrace-v-hlm-praze-2001-2007-n-tzjbfunfm>).

HAMPL, M. (1982): *Vývoj geografické diferenciacie Prahy z hlediska obyvatelstva*. Sborník ČGS, 87, č. 4, s. 251–262.

KRÁL, J. (1946): *Zeměpisný průvodce Velkou Prahou a její kulturní oblastí*. Melantrich, Praha.

OUŘEDNÍČEK, M. (2002): *Urbanizační procesy obyvatelstva v Pražském městském regionu. Disertační práce*. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha.

OUŘEDNÍČEK, M., NOVÁK, J. (2012): *Populační vývoj Prahy a jejího zázemí v transformačním období*. In: Ouředníček, M., Temelová, J. eds.: *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Academia, Praha, s. 25–46.

POHL, J. (1932): *Vylidňování venkova v Čechách v období 1850–1930*. Prometheus, Praha.

VOTRUBEC, C. (1965): *Praha, zeměpis velkoměsta*. Státní pedagogické nakladatelství, Praha.

WEBB, J. W. (1963): *The natural and migrational components of population changes in England and Wales, 1921–1931*. Economic Geography, 39, s. 130–148.

Zdroje dat:
ČSÚ (2012): *Databáze bilance obyvatelstva za urbanistické obvody Prahy v letech 2001–2011*. Český statistický úřad, Praha.
ČSÚ (2013): *Obyvatelstvo v Praze 1919–2013*. Český statistický úřad, Praha.
SÚS (1934): *Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930*. Státní úřad statistický, Praha.

Mapové zdroje:
ČSÚ (2012): *Databáze bilance obyvatelstva za urbanistické obvody Prahy v letech 2001–2011*. Český statistický úřad, Praha.
SÚS (1934): *Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930*. Státní úřad statistický, Praha.

Specializovaná mapa byla vytvořena s podporou Ministerstva kultury České republiky v rámci Programu aplikovaného výzkumu národní a kulturní identity (NAKI) DF12P01OVV033 "Zpřístupnění historických prostorových a statistických dat v prostředí GIS".

The specialized map was created with the support of the Ministry of Culture of the Czech Republic within the framework of the National and Cultural Identity Programme (NAKI), research project F12P01OVV033 "Disclosure of Historic Spatial and Statistical Data in GIS environment".

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie
a regionálního rozvoje

CHARLES UNIVERSITY IN PRAGUE
Faculty of Science
Department of Social Geography
and Regional Development

Autor návrhu:
Thematic concept:

Nina Dvořáková

Autor textu:
Author of text:

Nina Dvořáková

Grafické a kartografické zpracování
mapového listu:
Graphic and cartographic processing:

Jiří Nemeškal

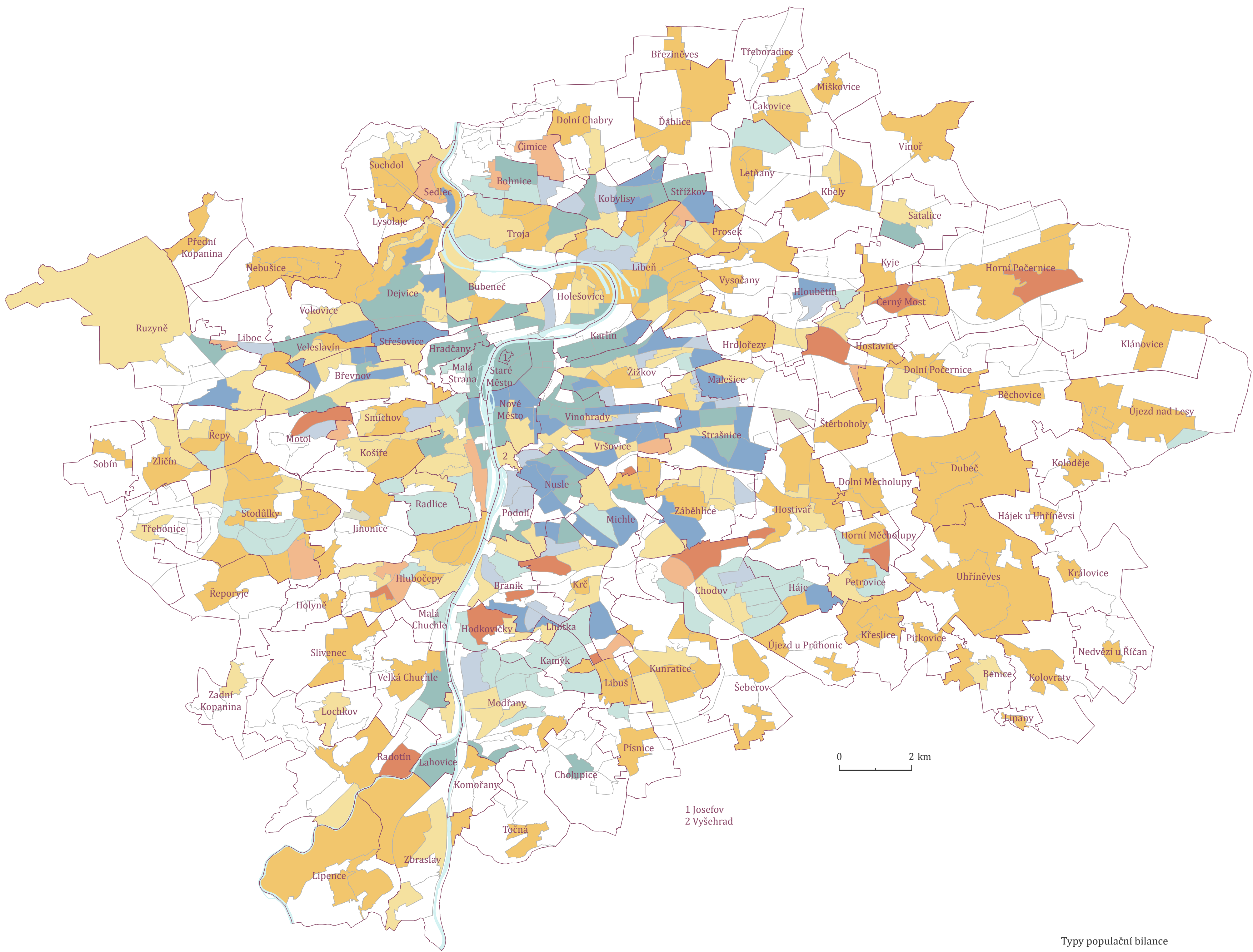
MIGRAČNÍ A PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK V PRAZE

MIGRATION AND NATURAL GROWTH IN PRAGUE

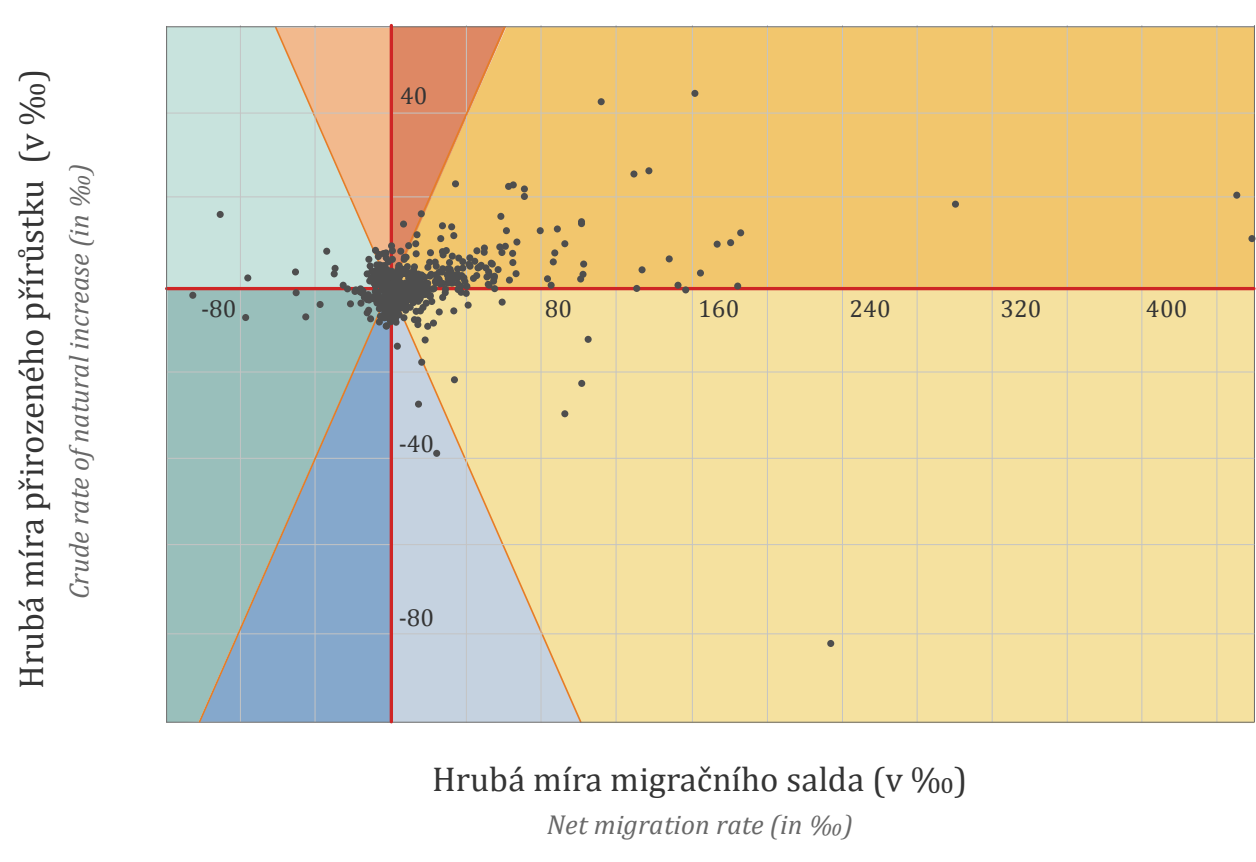
BALANCE OBYVATELSTVA PRAHY

POPULATION GROWTH OF PRAGUE

2001–2011

Typy populační bilance
Types of population growth

Úbytek počtu obyvatel: Kladná hodnota hrubé míry přirozeného přírůstku převyšuje zápornou či nulovou hodnotu hrubé míry migračního salda	Population increase: natural increase exceeds net out-migration or zero value of net migration
Úbytek počtu obyvatel: Kladná hodnota hrubé míry přirozeného přírůstku převyšuje kladnou hodnotu hrubé míry migračního salda	Population increase: natural increase exceeds net in-migration
Úbytek počtu obyvatel: Kladná hodnota hrubé míry migračního salda převyšuje hrubou míru přirozeného přírůstku	Population increase: net in-migration exceeds natural increase
Úbytek počtu obyvatel: Kladná hodnota hrubé míry migračního salda převyšuje zápornou či nulovou hodnotu přirozeného přírůstku	Population increase: net in-migration exceeds natural decrease or zero value of natural increase
Stagnující počet obyvatel	Population stagnation
Úbytek počtu obyvatel: Záporná hodnota hrubé míry přirozeného přírůstku převyšuje kladnou hodnotu hrubé míry migračního salda	Population decrease: natural decrease exceeds net in-migration
Úbytek počtu obyvatel: Záporná hodnota hrubé míry přirozeného přírůstku převyšuje zápornou či nulovou hodnotu hrubé míry migračního salda	Population decrease: natural decrease exceeds net out-migration or zero value of net migration
Úbytek počtu obyvatel: Záporná hodnota hrubé míry migračního salda převyšuje zápornou či nulovou hodnotu hrubé míry přirozeného přírůstku	Population decrease: net out-migration exceeds natural decrease or zero value of natural increase
Úbytek počtu obyvatel: Záporná hodnota hrubé míry migračního salda převyšuje kladnou hodnotu hrubé míry přirozeného přírůstku	Population decrease: net out-migration exceeds natural increase

A population balance comprises of two fundamental constituents: natural reproduction, determined by birth and death, and migration. The final figure of natural increase or decrease in population is the difference between the numbers of newly born and deceased persons. The second constituent of a population balance, migration, is created by the difference between the numbers of persons who moved into and out of the observed area. The development of the number of inhabitants can be considered the main indicator of population dynamics and also economic situation. During the 20th century, this subject was explored in detail by many authors (e.g. Boháč 1923, Pohl 1932, Král 1946, Hampl 1982), recently also by Ouředníček (2002) or Ouředníček and Novák (2012). The main objective of the specialized map is to comprehensively describe the spatial differentiation of natural population change and migration as two complementary processes on the level of cadastral territories – (inter-war period) and urbanistic districts (the present).

The maps reflect the relationship among the components of the population balance of the observed territorial areas. This relationship is determined by the calculated crude rates of net migration and natural increase, and is reflected in the position of the observed administrative units in a Cartesian coordinate system. Each octant of the Cartesian coordinate system provides information about which component has a dominating effect on the population development of a unit. Simultaneously, on the basis of the distribution of points (territorial units) in the chart, it is possible to evaluate the overall trend of the population development in the observed area. The method of classifying population balance data was inspired by John W. Webb's (1963) article, which used a similar method to evaluate the population balance components of rural and urban areas in England and Wales in the 1920s.

Votrubeč (1965) calls the period after 1918 the most turbulent period of Prague population development (see Figure 1.1.1 in the Czech version). During this period, due to the law that came into force in 1922, "Greater Prague" was formed by connecting 8 Prague districts with 38 additional municipalities or their parts; moreover, the historical city centre continued to be redeveloped and vacant areas were gradually built on. Due to the administrative enlargement of the city boundaries, the total number of inhabitants grew by almost two thirds in comparison with the previous state.

The population growth is not linked only to the enlargement of the territorial boundaries, but also reflects the demographic trends of the time. During the 1920s Prague grew as a whole mostly due to high migration gains. If we compare these migration gains and natural change, the positive migration balance exceeds Prague's natural population growth by more than ten times. Prague therefore gained more than 170 thousand inhabitants within a decade. However, the natural population growth fell during

this period. As early as 1929, the number of deceased persons exceeded the number of newly born, and after ten years there were more people dying than being born in Prague. The negative natural population reproduction trend was characteristic for Prague even in the second half of the 1930s. However, migration helped Prague gain new inhabitants until the beginning of the 1940s (Ouředníček 2002). Prague achieved the highest migration gains in the second half of the 1920s. One of the consequences of the heavy migrant influx was for example the rapid creation of makeshift settlements in the vicinities of industrial enterprises and Prague suburbs (Votrubeč 1965, Ouředníček 2002). The figures of the 1930 population census show that there were more than 848 thousand registered Prague inhabitants in this period. According to Votrubeč (1965), people who moved to Prague were often of lower social status and came from South Bohemia or the Moravian Highlands. At the beginning of the 1930s, Prague had therefore more than 60% inhabitants born outside the capital.

Population growth was characteristic for most Prague cadastral territories in the 1920s. Many cadastral territories outside the historical centre of Prague experienced population growth due to migration gains, which exceeded the natural increase to a considerable extent. Only in the suburban cadastral territories of Strážkov and Malá Chuchle the population gain was more influenced by natural increase than migration, and, on the other hand, the cadastral territory of Vinohrady, located on the border between the city centre and inner suburbs, lost its inhabitants due to natural change and gained due to migration. Considering the number of inhabitants, the areas with the highest migration gain were the areas of Záběhlice, Motol, Krč, Strašnice, Michle, Dejvice, and Střešovice. On the other hand, the cadastral territories with the highest gain from natural change were the areas of Hloubětín, Veleslavín, Hrdlořezy, and Vokovice. Ouředníček (2002) explains the progressive population growth of Prague suburban areas by the immigration of young people and also the perception of such areas as family-friendly. The suburban areas' inhabitants were mostly young families with children, which was reflected in low average population age. The opposite demographic trend was characteristic for the remaining seven cadastral territories; a negative migration balance and a natural decrease in population caused these cadastral territories in the Prague city centre (along with the area of Karlín) to become a compact area characterised by population decline. These central cadastral territories of Prague formed the foundations of the "City", whose previously dominant residential function was gradually replaced by other functions. The main purpose of the emerging city centre was to fulfil representative, business, cultural and education functions.

The current population balance of Prague is to a considerable extent influenced by migration development. Since 2002, the number of immigrants has exceeded the number of emigrants.

However, after 2001 the migration development was influenced by a change in migration indicators evidence. In 2001, the migration statistics began to include also foreigners who were granted asylum and resided in the country for more than 90 days in one calendar year. In 2004, the records started to include EU citizens with long-term or temporary stay in the Czech Republic (ČSÚ 2008). Prague is therefore growing mostly due to migration of foreigners. In the observed decade, maximum migration gains are reached during the economic growth between 2007 and 2009 (see Figure 1.1.3). However, after this period, a considerable drop in migration balance ensues, also due to the negative impact of the economic crisis on job vacancies. But natural increase in population follows the opposite trend. At the beginning of a new decade, Prague experiences migration loss again and the negative migration balance cannot be compensated for even by the positive natural increase in population.

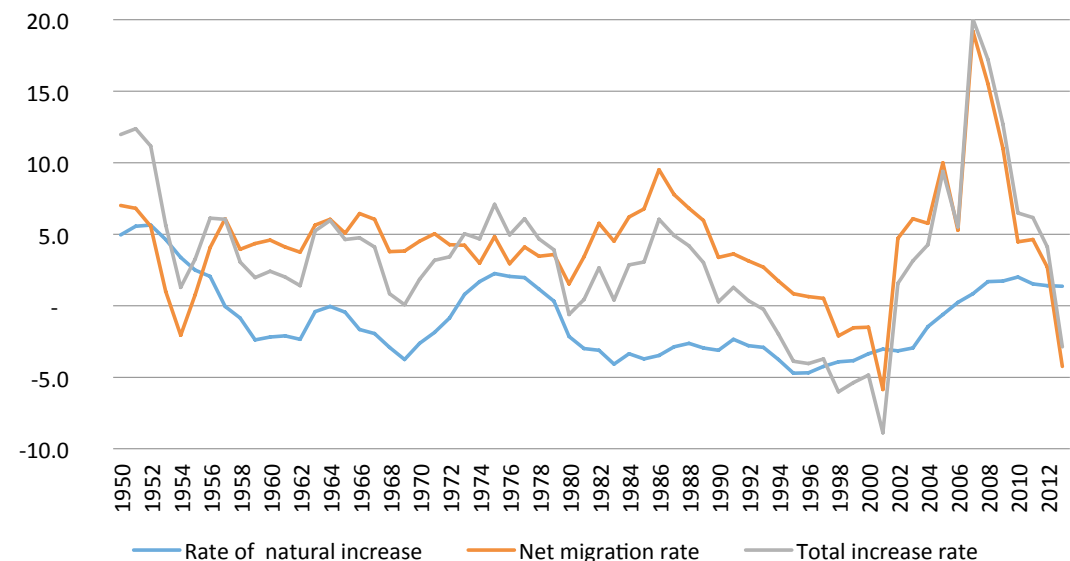

Figure 1.1.3: Crude rates of Prague population balance between 1950 and 2013
Source: ČSÚ, 2013

The second map reflects the population development and the significance of its two main components in individual urban areas between 2001 and 2011. Negative population balance is characteristic for urban areas in the Prague city centre and the inner city. This is mostly the case of the areas characterised by historical buildings or blocks of flats. On the other hand, from the city centre towards the suburbs, the areas with positive population balance predominate. This simple spatial pattern is at many places broken by various types of buildings of different quality

and the age of the housing stock. The age of buildings, financial affordability, but also the attractiveness of living in a particular area: those are some of the key aspects which influence both the age composition of population and its fluctuation. Few areas in the outer suburbs grow by natural increase. Most territorial areas in the inner city or in the suburban areas gain inhabitants due to migration. Positive population balance based on high rates of population influx can be observed in localities in the Prague suburban areas, characterised by family houses or original former village centres, around which new residential buildings are constructed. On the other hand, areas experiencing migration-caused population decrease are the city centre and some of the larger housing estates built between the 1970s and 1990s, such as Stodůlky, Jižní Město, Bohnice, Ďáblice, or parts of Modřany. Population decrease caused by natural change can be seen in some older inner city residential areas. This is the case of Strašnice, Vinohrady, and Žižkov and some urban districts of Nusle, Podolí, and Krč.

References:
BOHÁČ, A. (1923): *Hlavní město Praha. Studie o obyvatelstvu*. SÚS. Bursík a Kohout, Praha.
ČSÚ (2008): *Migration in the Prague metropolitan area 2001–2007*. Český statistický úřad, Praha. (Available online <https://www.czso.cz/csu/czso/migrace-v-hlm-praze-2001-2007-n-tzjbfjnm>).
HAMPL, M. (1982): *Vývoj geografické diferenciace Prahy z hlediska obyvatelstva*. Sborník ČGS, 87, n. 4, pp. 251–262.
KRÁL, J. (1946): *Zeměpisný průvodce Velkou Prahou a její kulturní oblasti*. Melantrich, Praha.
OUŘEDNÍČEK, M. (2002): *Urbanizační procesy obyvatelstva v Pražském městském regionu*. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha.
OUŘEDNÍČEK, M., NOVÁK, J. (2012): *Populační vývoj Prahy a jejího zázemí v transformačním období*. In: Ouředníček, M., Temelová, J., eds.: *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Academia, Praha, pp. 25–46.
POHL, J. (1932): *Výlidňování venkova v Čechách v období 1850–1930*. Prometheus, Praha.
VOTRUBEC, C. (1965): *Praha, zeměpis velkoměsta*. Státní pedagogické nakladatelství, Praha.

WEBB, J. W. (1963). *The natural and migrational components of population changes in England and Wales, 1921–1931*. *Economic Geography*, 39, pp. 130–148.

Data sources:
ČSÚ (2012): *Databáze bilance obyvatelstva za urbanistické obvody Prahy v letech 2001–2011*. Český statistický úřad, Praha.
ČSÚ (2013): *Obyvatelstvo v Praze 1919–2013*. Český statistický úřad, Praha.
SÚS (1934): *Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930*. Státní úřad statistický, Praha.

Map data sources:
ČSÚ (2012): *Databáze bilance obyvatelstva za urbanistické obvody Prahy v letech 2001–2011*. Český statistický úřad, Praha.
SÚS (1934): *Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930*. Státní úřad statistický, Praha.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie
a regionálního rozvoje
CHARLES UNIVERSITY IN PRAGUE
Faculty of Science
Department of Social Geography
and Regional Development

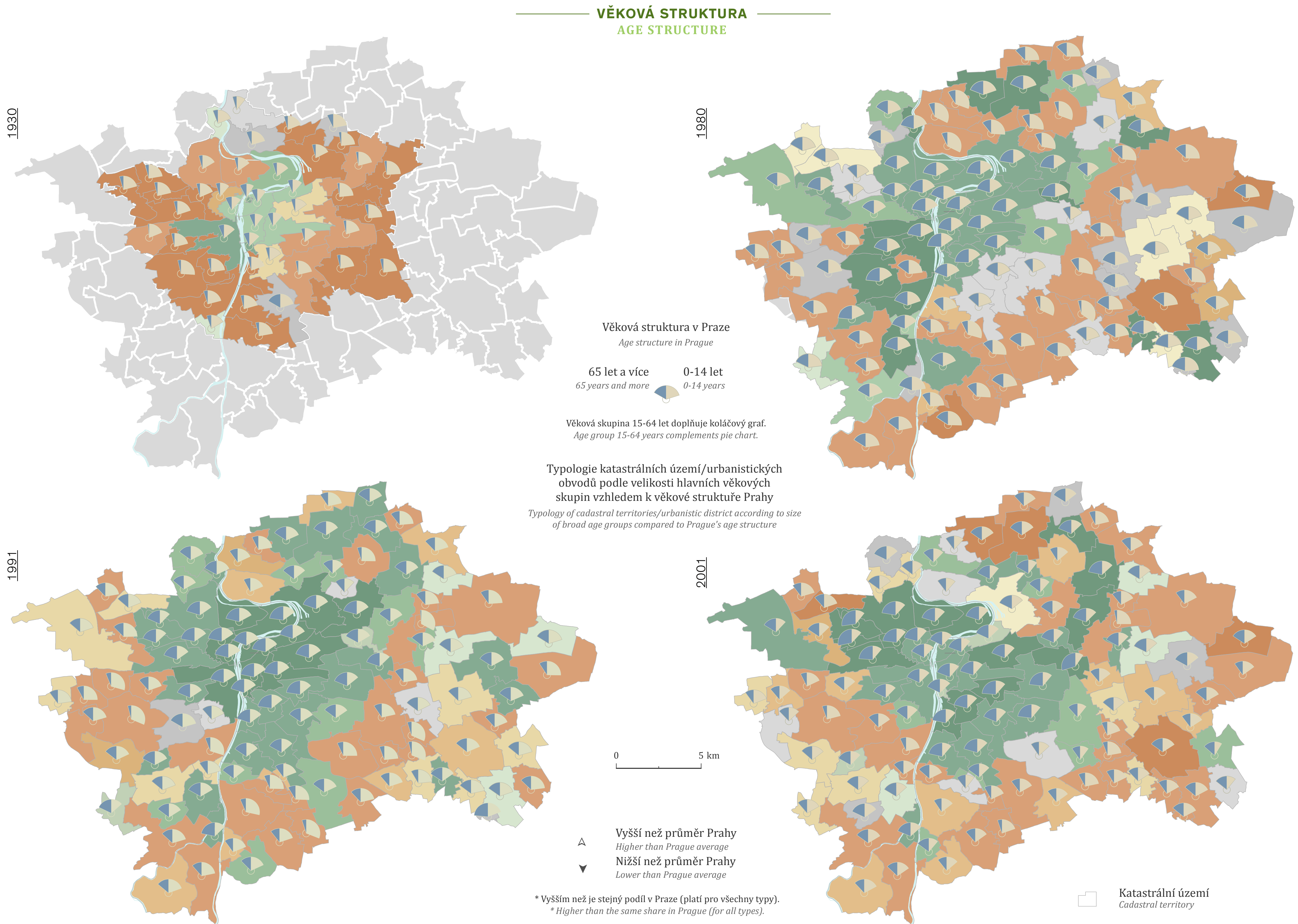

Autor návrhu:
Thematic concept:
Nina Dvořáková
Autor textu:
Author of text:
Nina Dvořáková
Grafické a kartografické zpracování
mapového listu:
Graphic and cartographic processing:
Jiří Nemeškal

Nina Dvořáková
Nina Dvořáková
Jiří Nemeškal

Specializovaná mapa byla vytvořena s podporou Ministerstva kultury České republiky v rámci Programu aplikovaného výzkumu národní a kulturní identity (NAKI) DF12P01OVV033 "Zpřístupnění historických prostorových a statistických dat v prostředí GIS".

The specialized map was created with the support of the Ministry of Culture of the Czech Republic within the framework of the National and Cultural Identity Programme (NAKI), research project F12P01OVV033 "Disclosure of Historic Spatial and Statistical Data in GIS environment".

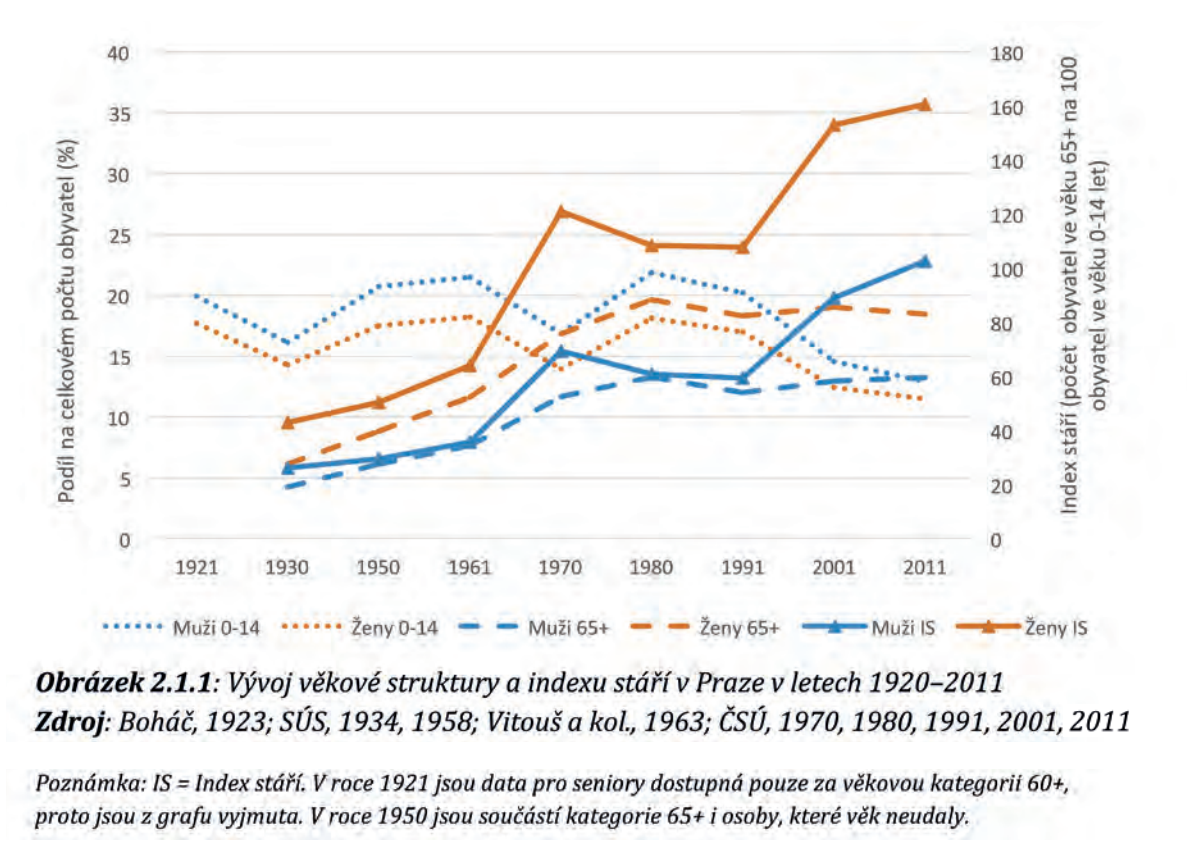
Hlavní typ věkové struktury Main type of age structure	Děti Children 0-14	Mladí lidé Young adults 15-44	Starší lidé Older adults 45-64	Senioři The elderly 65+	Vedlejší typ věkové struktury Secondary type of age structure	Hlavní typ věkové struktury Main type of age structure	Děti Children 0-14	Mladí lidé Young adults 15-44	Starší lidé Older adults 45-64	Senioři The elderly 65+	Vedlejší typ věkové struktury Secondary type of age structure
Starší Older	▼	▼	▼	▲	S vyšším* podílem seniorů With higher share of the elderly	Vyrovnaná Balanced	▲	▼	▼	▲	S vyšším podílem dětí a seniorů With higher share of children and the elderly
Starší Older	▼	▼	▲	▲	S vyšším podílem starších lidí a seniorů With higher share of older adults and the elderly	Nevyhraněná blíže k mladší Indefinite closer to younger	▲	▲	▼	▲	S nižším podílem pouze u starších lidí With lower share of older adults only
Spíše starší Rather older	▼	▼	▲	▼	S vyšším podílem pouze u starších lidí With higher share of older adults only	Nevyhraněná blíže k mladší Indefinite closer to younger	▲	▼	▲	▼	S vyšším podílem dětí a starších lidí With higher share of children and older adults
Spíše starší Rather older	▼	▲	▲	▲	S vyšším podílem všech starších 15 let With higher share of all groups older than 15	Spíše mladší Rather younger	▲	▲	▲	▼	S vyšším podílem u všech skupin mladších 64 let With higher share of all groups younger than 64
Nevyhraněná blíže k starší Indefinite closer to older	▼	▲	▼	▲	S vyšším podílem mladých lidí a seniorů With higher share of young adults and the elderly	Spíše mladší Rather younger	▼	▲	▼	▼	S vyšším podílem pouze u mladých lidí With higher share of young adults only
Nevyhraněná blíže k starší Indefinite closer to older	▲	▼	▲	▲	S nižším podílem pouze u mladých lidí With lower share of young adults only	Mladší Younger	▲	▲	▼	▼	S vyšším podílem mladých lidí a dětí With higher share of young adults and children
Vyrovnaná Balanced	▼	▲	▲	▼	S nižším podílem dětí a seniorů With lower share of children and the elderly	Mladší Younger	▲	▼	▼	▼	S vyšším podílem dětí With higher share of children

Věková struktura obyvatel patří mezi základní charakteristiky území. Vypovídá nejen o demografické, ale i sociální a ekonomické struktuře a bývá proto základem analýz populačního vývoje. S věkovou strukturou úzce souvisejí další charakteristiky (rodinný stav, vzdělanost, ekonomická struktura) i význam probíhajících demografických procesů (úmrtnost, porodnost, migrace). V Česku i celém euroamerickém kontextu představuje výrazný rys novodobého vývoje věkové struktury demografické stárnutí (Rabušic 1995, Rychtaříková 2002), které se v některých evropských zemích datuje k počátku 20. století (Kalibová 1997), v Česku pak přibližně do 50. let (Rabušic 1995). Začátek 21. století je pak charakteristický velmi rychlým stárnutím a politickými diskuzemi nad dopady nízké plodnosti a rostoucí naděje dožití na ekonomiku. Pro vývoj věkové struktury Česka i Prahy je vedle demografického a migračního chování naší populace (viz Migrace v Praze 2000–2013) důležitá také zahraniční migrace, jejíž význam byl během vlády komunistického režimu potlačen. Od roku 1989 však imigrace znovu roste a cizinci dnes tvoří významný podíl ekonomicky aktivní populace (Drbohlav a kol. 2010), přičemž jejich největší koncentrace je patrná právě v Praze (Čermák, Janská 2011).

Cílem specializované mapy je zhodnotit vývoj územní diferenciace věkové struktury obyvatel Prahy v letech 1930 až 2011. K tomu slouží kartogramy, které představují typologii pražských katastrů (resp. urbanistických obvodů) v roce 2011, dále UO) vycházející z výše podílu čtyř hlavních věkových skupin (0–14, 15–44, 45–64, 65 a více) ve srovnání s jejich podíly za celou Prahu. Typologie má dvě úrovně. První (základní) rozděluje katastry do 14 typů daných různými kombinacemi podprůměrných nebo nadprůměrných podílů (přesněji nižších nebo vyšších než stejné podíly v celé Praze) čtyř hlavních věkových skupin. Katastry/UO v typu „s vyšším podílem seniorů“ tak mají například vyšší podíl osob starších 65 let než je stejný podíl v Praze i nižší podíl všech ostatních věkových skupin. Druhá úroveň typologie (hlavní typy) slučuje vždy dva základní typy (typy první úrovně) do jednoho jim nadřazeného typu. Sedm takto vzniklých typů charakterizuje katastry/UO podle stáří populace dané jednotky. Typologie je doplněna kartodiagramy, které porovnávají věkovou strukturu mezi jednotlivými roky (nikoliv vzhledem k věkové struktuře Prahy).

Věkové hranice rozlišující jednotlivé skupiny byly stanoveny s ohledem na dostupnost dat v jednotlivých letech sčítání. Populace seniorů bývá vymezována hranicí 65 let (Rychtaříková 2002), někdy se můžeme setkat také s hranicí 60 let, a to zvláště ve starších pracích (Boháč 1923). Hranice pro rozlišení mladších a starších dospělých bývá používána různě podle účelu dané práce,

většinou však jde o věk 45 případně 50 let. Všechna data pocházejí ze sčítání lidu. V roce 1930 byly údaje publikovány za přítomné obyvatelstvo, v letech 1980–2001 za obyvatelstvo bydlící a v roce 2011 za obyvatelstvo obvykle bydlící. Všechny analýzy vycházejí pouze z počtu obyvatel, kteří ve formuláři uvedli svůj věk. Podíl těch, kteří ho neuvedli, však nikdy nepřekročil 0,5 %.

Praha stejně jako celé Česko v průběhu 20. a 21. století zestárla. Podíl osob starších 65 let se zvýšil z 5 % v roce 1930 na 16 % v roce 2011. K nárůstu podílu seniorů došlo ve všech desetiletích kromě období mezi roky 1980 a 1991 (viz obrázek 2.1.1), kdy do seniorského věku vstoupila slabá generace narozená za první světové války a naplno se projevil dopad propopulačních opatření 70. let. V 80. letech tak měly na vývoj věkové struktury vliv přistěhovalí do nové bytové výstavby z mimopražských okresů (více Historické aspekty migrace). Mírný pokles podílu starších osob mezi roky 2001 a 2011 je pak způsoben pouze změnou metodiky sběru dat (trvale bydlící vs. obvykle bydlící obyvatelstvo). Vývoj podílu dětí v pražské populaci takto jednoznačný není, protože vychází z vývoje porodnosti, který během 20. století zaznamenal výkyvy. Všeobecný trend poklesu porodnosti v populaci nastartovaný během demografické revoluce narušilo ve 20. století několik událostí: (1) dvě poválečné kompenzační vlny porodů; (2) zvýšená porodnost v době Protektorátu Čechy a Morava, která je připisována vstupu silné generace narozené po první světové válce do plodného období, nízkému počtu mužů odcházejících do války a snaze vyhnout se nuceným pracím;

a (3) zvýšená porodnost v 70. letech daná opět vstupem silných poválečných ročníků do plodného období a propopulačními opatřeními komunistické vlády.

Území Prahy je z hlediska věkové struktury obyvatel diferencované. Nárůst podílu dětí směrem od centra k okrajům popsali již Antonín Boháč (1923) či Julie Moschelesová (1937) a stejný jev můžeme pozorovat v socialistické i současné Praze. Souvisí s koncentrickým charakterem postupného zastavování Prahy a jejího okolí/probíhajícího již od jejího vzniku. Kladné migrační saldo nově vybudovaných čtvrtí pozitivně koreluje s výší přirozeného přírůstku (Ouředníček 2012) a obojí má za následek mladou věkovou strukturu obyvatel. Boháč (1923) při popisu meziválečné Prahy hovoří také o vlivu dělnického a venkovského charakteru jednotlivých obcí. Největší podíl dětí byl tehdy patrný v rozvíjejících se čtvrtích na okrajích Velké Prahy, jakými byly Jinonice, Hloubětín, Malesice nebo Hostivař (viz tabulka 2.1.1 v anglické části). Naopak čtvrti centrálního města, které postupně začínaly ztrácet obyvatele, vykazovaly věkovou strukturu spíše starší. Zatímco Moschelesová (1937) předpokládala, že počet dětí koreluje s počtem mladých lidí v populaci, Musil (1960) toto později vyvrátil. Odhalil vysoký počet mladých lidí nejen v okrajových částech Prahy ale také v částech centrálních, jednalo se však o mladé bezdětné lidi s odlišným životním stylem (Musil 1960).

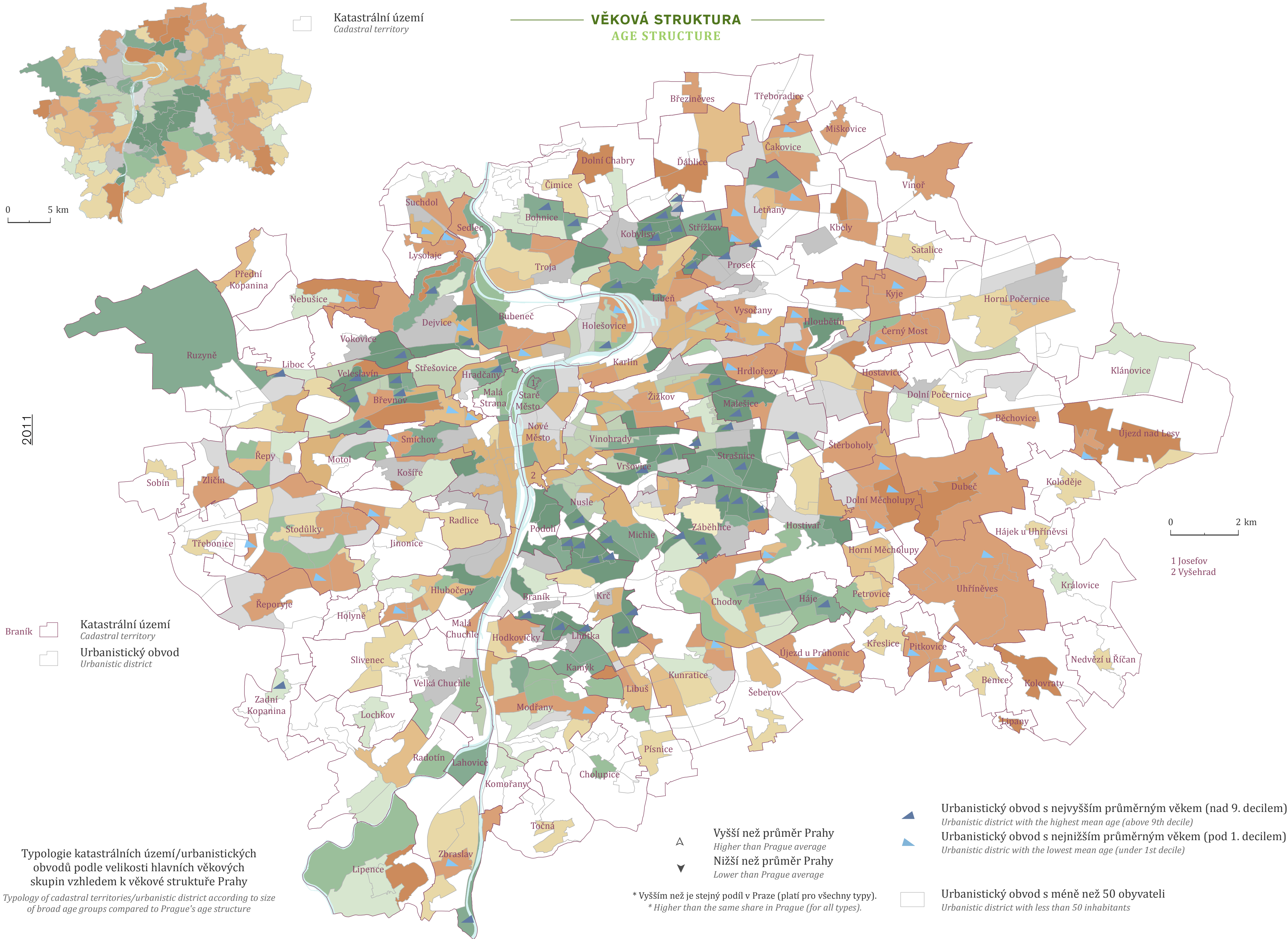
V období socialismu se postupně rozšiřovala oblast čtvrti se starší věkovou strukturou směrem od centra dále a nově se mezi nimi objevily dříve mladé Jinonice či Košíře a také např. Dejvice a Žižkov. Čtvrti s nadprůměrným podílem pouze u dětí téměř vymizely a pro nově stavěná sídliště byla charakteristická mladá věková struktura s vysokým podílem nejen dětí, ale hlavně mladých lidí - jejich rodičů (především ve věku 20–34 let, viz Musil 1985). Ostatní věkové skupiny byly zastoupeny minimálně. Nerovnoměrná věková skladba je na sídlišťích s nižšími migračními zisky patrná až dodnes. V mapě zobrazující věkovou strukturu obyvatel pražských katastrů v roce 1980 se zřetelně projevila především výstavba Severního a Jižního Města v 70. a 80. letech 20. století. Vývoj po roce 1989 je ovlivněn především novou bytovou výstavbou v rámci procesu suburbanizace (Ouředníček 2003), díky kterému omládlý některé čtvrti se Západu rodinných domů u pražských hranic (např. Kolovraty, Lípany či Miškovice). Nejstarší věková struktura je dnes patrná v katastrech Prahy 4 a Prahy 10. Vysoký podíl seniorů má také např. Střížkov nebo Kobylisy. Naopak centrální části města díky vysoké migrační atraktivitě a přílivu mladých lidí (mezi nimi i cizinci) už dnes za starší označit nelze, i když podíl seniorů

v populaci je stále vysoký. V podrobnosti UO je pak vidět diferencovaný vývoj věkové struktury v rámci katastrálních území daný ne/atraktivitou konkrétních lokalit.

Literatura:
BOHÁČ, A. (1923): Hlavní město Praha. Studie o obyvatelstvu. SÚS, Bursík a Kohout, Praha.
ČERMÁK, Z., JANSKÁ, E. (2011): Rozmístění a migrace cizinců jako součást sociálněgeografické diferenciace Česka. Geografie, 116, č. 4, s. 422–439.
DRBOHLAV, D. a kol. (2010): Migrace a (im)igranti v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme. Sociologické nakladatelství, Praha.
KALIBOVÁ, K. (1997): Úvod do demografie. Karolinum, Praha.
MOSCHELESOVÁ, J. (1937): The Demographic, Social and Economic Regions of Greater Prague: a Contribution to Urban Geography. Geographical Review, 27, č. 3, s. 413–430.
MUSIL, J. (1960): Vývoj demografické struktury Prahy. Demografie, 2, č. 3, s. 234–249.
MUSIL, J. (1985): Lidé a sídliště. Svoboda, Praha.
RABUŠIC, L. (1995): Česká společnost stárne. Masarykova univerzita, Brno.
RYCHTAŘÍKOVÁ, J. (2002): Úspěšné stárnutí – leitmotiv 21. století. Demografie, 44, č. 1, s. 43–46.
OUREDNÍČEK, M. (2003): Suburbanizace Prahy. Sociologický časopis, 39, č. 2, s. 235–253.
OUREDNÍČEK, M. (2012): Sociálně prostorová struktura industriální Prahy. In: Chodějovic, E., Šimánek, R. eds.: Krajina jako historické jeviště, Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha, s. 263–283.

Zdroje dat:
BOHÁČ, A. (1923): Hlavní město Praha. Studie o obyvatelstvu. SÚS, Bursík a Kohout, Praha.
ČSÚ (1970): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 12. 1970. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
ČSÚ (1980): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 11. 1980. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
ČSÚ (1991): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
ČSÚ (2001): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
ČSÚ (2011): Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2011. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
SÚS (1934): Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930. Státní úřad statistický, Praha.
SÚS (1958): Sčítání lidu v Československé republice ke dni 1. března 1950. Státní úřad statistický, Praha.
VITOÚŠ, J., ROUBÍČEK, V., FORMÁNEK, J., JUREČEK, Z., FABEL K. (1963): Praha v číslech: ekonomický rozvoj, výsledky sčítání lidu, domů a bytů, perspektiva vývoje do roku 1980. Edice: Knižnice Ústřední komise lidové kontroly a statistiky. SEVT, Praha.

Mapové zdroje:
ČSÚ: Sčítání lidu, domů a bytů 1980, 1991, 2001, 2011. Český statistický úřad, Praha.
SÚS (1934): Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930. Státní úřad statistický, Praha.

Age structure of the population is one of the key characteristics of an area. Besides demographic structure, it also provides information on social and economic structures and as such, it serves as a basis to analyse the population development. Other area characteristics are closely connected with age distribution (marital status, level of education, economic structure), and so is the importance of demographic processes (death rate, birth rate, migration). In Czechia and in the Euro-American context, demographic ageing is a significant feature of the modern development of age structure (Rabušic 1995, Rychtaříková 2002). In some European countries, the beginnings of this phenomenon date back to the early 20th century (Kalibová 1997); in Czechia, it first occurred around the 1950s (Rabušic 1995). The early 21st century is marked by a rapid ageing and political discussions about the effects of low birth rate and growing life expectancy on economy. Besides the demographic and migration behaviour of our population (see also Migration in Prague 2000–2013), foreign migration is also important for the development of age structure of Czechia and Prague, even though its importance during the Communist rule was limited. However, since 1989 immigration has been increasing again and nowadays, foreigners represent a high share of the economically active population (Drbohlav et al. 2010), whereby their highest concentration is in Prague (Čermák, Janská 2011).

The purpose of this thematic map is to assess the evolution of spatial differentiation of Prague's population age structure in 1930–2011. This is achieved through cartograms, representing a typology of Prague cadastral territories (or more precisely urbanistic districts in 2011 ["UDs"]) based on the share of four main age groups (0–14, 15–44, 45–64, 65 and more), as compared to their share in Prague as a whole. The typology is based on two levels. The first (basic) one divides the cadastral territories into 14 types based on different combinations of below-average and above-average shares (shares lower or higher than those in Prague as a whole) of four main age groups. For example, cadastral territories / UD marked "higher share of the elderly" have a higher share of people aged 65 and over than it is the case for Prague as a whole, and a lower share of all other age groups. The second (main) level of typology combines two basic types (first level types) into one superordinate type. Seven types created in this way describe cadastral territories / UD based on the age of the population. Proportional symbols then compare the age structure in individual years (i.e. not with regard to the age structure of Prague).

The age limits defining the individual groups were determined taking into account the availability of data in the particular census years. The elderly population is defined as people aged 65 years and over (Rychtaříková 2002), even though a 60-year limit

sometimes occurs as well, mainly in older studies (Boháč 1923). There are different limits used for the differentiation of young and older adults based on the purposes of the study; however, usually the limit is 45 or 50 years. All data comes from censuses. In 1930, the results refer to actual population, in 1980–2001 to resident population and in 2011 to usually resident population. All analyses are only based on the amount of people who stated their age in the census form. However, the share of those who didn't state never exceeded 0.5%.

Like the rest of Czechia, Prague population has grown older in the 20th and 21st centuries. The share of people aged 65 and over increased from 5% in 1930 to 16% in 2011. The share of the elderly increased in all decades with the exception of 1980–1991 (see Figure 2.1.1 in Czech version), when the less numerous generation born during the First World War entered the old age and the impact of the 1970s pro-population measures fully manifested itself. In the 1980s, the evolution of the age structure was influenced by people moving to the new housing estates from outside of Prague (see Historical aspects of migration). The slight drop in the share of the elderly between 2001 and 2011 was only caused by the change in the data collection methods (permanently resident versus usually resident population). The evolution of the share of children in the Prague population is not so straightforward, since it is based on the evolution of the birth rate, which was fluctuating during the 20th century. The general trend marked by a drop in natality, initiated during the demographic transition, was disturbed on several occasions during the 20th century: (1) two postwar compensatory waves of births; (2) increased natality during the Protectorate of Bohemia and Moravia, which is attributed to the numerous generation born after the First World War entering the fertile period, a low number of men leaving for war and the attempts to avoid forced labour; and (3) increased natality in the 1970s, again related to the numerous postwar generation entering the fertile period and the pro-population measures of the communist government.

In terms of age structure of the population, the Prague area is differentiated. The increase in the share of children directed from the city centre towards its outskirts was described already by Antonín Boháč (1923) and Julie Moschelesová (1937) and can be observed both in the socialist and modern Prague. This phenomenon is related to the gradual concentric building up of the Prague area and its surroundings, taking place from the beginning. The positive net migration in the new neighbourhoods positively correlates with the natural increase rate (Ouředníček 2012), both resulting in a young age structure of the population. According to Boháč (1923), the age structure in Prague in the interwar period was also marked by the influence of the working-class and rural character of the individual municipalities. The

greatest share of children could be observed in the developing neighbourhoods on the outskirts of Greater Prague, such as Jinonice, Hloubětín, Malešice or Hostivař (see Table 2.1.1). On the other hand, the age structure of the central city neighbourhoods, which were slowly losing people, was rather old. Whereas Moschelesová (1937) suggested that the number of children correlated with the number of young people in the population, this assumption was later disproved by Musil (1960). He recorded a high number of young people not only on the outskirts of Prague, but also in the central neighbourhoods; however, these were young childless people with a different life style (Musil 1960).

	1930		1980		2011						
Cadastral territories	0-14	65 and more	Cadastral territories	0-14	65 and more	Cadastral territories	0-14	65 and more			
Jinonice	26.2	Krč	16.7	Háje	34.8	Nusle	24.3	Lipany	26.4	Malešice	26.3
Hloubětín	24.0	Josefov	7.8	Bohnice	32.5	Vyšehrad	24.0	Kolovraty	22.5	Vokovice	25.3
Malešice	23.5	Malá Strana	7.3	Troja	32.3	Hrdlořezy	23.5	Miškovice	22.0	Zádní Kopanina	25.3
Hrdlořezy	23.4	Střížkov	7.3	Chodov	31.7	Holyně	23.4	Hájek	20.6	Votavská	25.2
Prosek	23.2	Staré Město	6.9	Čimice	30.7	Jinonice	23.2	Pitkovice	20.3	Braník	24.6
Hostivař	22.8	Vyšehrad	6.8	Letňany	30.7	Holešovice	23.1	Neštice	19.8	Střížkov	24.3
Radlice	22.6	Nové Město	6.6	Libuška	29.7	Výsočany	22.6	Neštice	19.7	Kobylisy	24.3
Vokovice	22.4	Smíchov	6.4	Hostivař	28.4	Žižkov	22.4	Újezd	19.3	Záběhlice	24.1
Hodkovice	22.1	Vinohrady	6.3	Prosek	28.1	Libeň	22.3	Žalov	18.8	Krč	23.1
Střížkov	22.0	Troja	6.2	Střížkov	27.0	Vinohrady	22.1	Křeslice	18.6	Strahov	21.8
Prague	15.2	Prague	5.2	Prague	19.9	Prague	16.7	Prague	12.2	Prague	16.0

Table 2.1.1: Cadastral territories with the greatest share of children and people aged 65 and over
Source: SÚS, 1934, ČSÚ, 1980, 2011

During the socialist era, the area with an older age structure was gradually spreading from the centre towards the outskirts, and the formerly young neighbourhoods, such as Jinonice, Dejvice and Žižkov, were getting older. Neighbourhoods that were above the average only in terms of the number of children almost disappeared; the newly built housing estates were marked by a young age structure with a high share of not only children, but mainly also young people – their parents (aged mostly 20–34, see Musil 1985). Other age groups were represented minimally. An uneven age structure is typical for housing estates with a lower migration rate to this day. In the map showing the age structure of Prague cadastral territories in 1980, a significant impact of the construction of Severní Město and Jižní Město in the 1970s and 1980s can be observed. The post-1989 development was mainly shaped by the construction of new housing estates as a part of the suburbanization process (Ouředníček 2003), thanks to which peripheral neighbourhoods with family houses (such as Kolovraty, Lipany or Miškovice) became younger. Nowadays, the cadastral territories of Prague 4 and Prague 10 have the oldest age structure. Also Střížkov or Kobylisy have a great share of the elderly. On the

other hand, even though the share of the elderly in the population of the central parts of Prague is still significant, they cannot be described as older thanks to their attractiveness for migrants and the inflow of young people (including foreigners). The detailed UD map shows the differentiated development within cadastral territories, which can be attributed to the un/attractiveness of the particular locations.

References:

- BOHÁČ, A. (1923): *Hlavní město Praha. Studie o obyvatelstvu*. SÚS, Bursík a Kohout, Praha.
- ČERMÁK, Z., JANSKÁ, E. (2011): Rozmístění a migrace cizinců jako součást sociálněgeografické diferenciace Česka. *Geografie*, 116, n. 4, pp. 422–439.
- DRBOHLAV, D. et al. (2010): Migrace a (i)migranti v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme. Sociologické nakladatelství, Praha.
- KALIBOVÁ, K. (1997): Úvod do demografie. Karolinum, Praha.
- MOSCHELESOVÁ, J. (1937): *The Demographic, Social and Economic Regions of Greater Prague: a Contribution to Urban Geography*. Geographical Review, 27, n. 3, pp. 413–430.
- MUSIL, J. (1960): Vývoj demografické struktury Prahy. *Demografie*, 2, n. 3, pp. 234–249.
- MUSIL, J. (1985): Lidé a sídliště. Svoboda, Praha.
- RABUŠIC, L. (1995): *Česká společnost stárne*. Masarykova univerzita, Brno.
- RYCHTAŘÍKOVÁ, J. (2002): Úspěšné stárnutí – leitmotiv 21. století. *Demografie*, 44, n. 1, pp. 43–46.
- OUŘEDNÍČEK, M. (2003): *Suburbanizace Prahy*. Sociologický časopis, 39, n. 2, pp. 235–253.
- OUŘEDNÍČEK, M. (2012): Sociálně prostorová struktura industriální Prahy. In: Chodějovská, E., Šimůnek, R. eds.: *Krajina jako historické jeviště*, Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha, pp. 263–283.

Data sources:

- BOHÁČ, A. (1923): *Hlavní město Praha. Studie o obyvatelstvu*. SÚS, Bursík a Kohout, Praha.
- ČSÚ (1970): *Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 12. 1970*. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
- ČSÚ (1980): *Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 11. 1980*. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
- ČSÚ (1991): *Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991*. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
- ČSÚ (2001): *Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001*. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
- ČSÚ (2011): *Databáze výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2011*. Elektronická databáze dat. Český statistický úřad, Praha.
- SÚS (1934): *Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930*. Státní úřad statistický, Praha.
- SÚS (1958): *Sčítání lidu v Československé republice ke dni 1. března 1950*. Státní úřad statistický, Praha.
- VITOUŠ, J., ROUBÍČEK, V., FORMÁNEK, J., JUREČEK, Z., FABEL K. (1963): *Praha v číslech: ekonomický rozvoj, výsledky sčítání lidu, domů a bytů, perspektiva vývoje do roku 1980*. Edice: Knižnice Ústřední komise lidové kontroly a statistiky. SEVT, Praha.

Map data sources:

- ČSÚ: *Sčítání lidu, domů a bytů 1980, 1991, 2001, 2011*. Český statistický úřad, Praha.
- SÚS (1934): *Sčítání lidu v Republice československé ze dne 1. prosince 1930*. Státní úřad statistický, Praha.